

22-24/8 2014

Livet I Anden -
Undervisning På
Gemenskapshelgen 2014
Pingstkyrkan Lindesberg på Björkenäsgården

Del 1: Frälsningen och Anden som en handpenning - fredag 19:30

Inledning

Denna första del handlar inte så mycket om Anden utan om frälsningen, men bibelstudiet mynnar ut i att vi talar om Andens roll i frälsningen. Jag vill lägga grunden för all undervisning genom att tala om frälsningen. Någon har sagt att "Anden alltid faller på grund av blodet", och det är sant. Frälsningen är en förutsättning för Andens verk, och därför måste vi börjar där.

Bibeltext

Välsignad är vår Herre Jesu Kristi Gud och Fader, som i Kristus har välsignat oss med all den himmelska världens andliga välsignelse, liksom han innan världens grund blev lagd har utvalt oss i honom, för att vi skulle vara heliga och fläckfria inför honom. I sin kärlek har han genom Jesus Kristus förutbestämt att vi skulle tas upp som hans barn, enligt sin vilja och sitt beslut, för att den härliga nåd som han har skänkt oss i den Älskade skall prisas. I honom är vi friköpta genom hans blod och har förlåtelse för våra synder på grund av den rika nåd som han har låtit flöda över oss, med all vishet och insikt. Han har låtit oss få veta sin viljas hemlighet, enligt det beslut som han hade fattat i Kristus, den plan som skulle genomföras när tiden var fullbordad: att i Kristus sammanfatta allt i himlen och på jorden. I honom har vi också fått vårt arv, förutbestämda till det av honom som utför allt efter sin vilja och sitt beslut, för att vi som har vårt hopp i Kristus skall prisa hans härlighet och ära. I honom har också ni, sedan ni hört det sanna budskapet, evangeliet om er frälsning, ja, i honom har också ni, sedan ni kommit till tro, tagit emot den utlovade helige Ande som ett sigill. Anden är en handpenning på vårt arv, att hans eget folk skall förlossas, för att hans härlighet skall prisas. (Efesierbrevet 1:3-14 SFB)

Bibelstudium

1. Frälsningen

1.1. Vår personliga frälsning

1.1.1. Utvalda till helighet (Ef 1:4)

1.1.1.1. Grundtextens ord för utvälja betyder *att välja ut*. Kristna människor kallas ofta för utvalda (ex Matt 22:14, Luk 18:7, Rom 8:33, Kol 3:12 1 Petr 1:1), och Jesus är tydlig med att det inte är vi som valt Kristus utan han som utvalt oss: *Ni har inte utvalt mig, utan jag har utvalt er och bestämt om er att ni skall gå ut och bära*

frukt, sådan frukt som består, för att Fadern må ge er vad ni än ber honom om i mitt namn. (Joh 15:16 SFB). Här ryms ett stort mysterium. Å ena sidan säger Skriften att Gud vill att alla människor skall komma till tro och bli frälsta, å andra sidan säger Skriften också att frälsningen är beroende av att Gud utväljer oss.

1.1.1.2. Att vara *helig* i Bibeln handlar om att bli *avskild* från sådant som är omoraliskt och orent. En bild: när man skär upp morötter i småbitar för att använda i t ex köttfärsås, så *skär man av* och *separerar* morotsbitarna från deras gamla sammanhang för att använda i ett nytt sammanhang. På samma sätt med oss: när Gud kallar oss till frälsning skär han av oss från vårt gamla syndiga liv i världen, separerar oss från det, och leder oss in ett nytt sammanhang. Jesus säger ju: *Om ni vore av världen, skulle världen älska er som sina egna. Men ni är inte av världen, utan jag har utvalt er och tagit er ut ur världen. Därför hatar världen er. (Joh 15:19 SFB)*

1.1.2. Förutbestämda i Kristus till barnskap och arv (Ef 1:5, 1:11)

1.1.2.1. Grundtextens ord för förutbestämma betyder *att begränsa i förväg, förutbestämma, ordna*. Här ser vi att Gud i sin allvishet *förutbestämt* vår frälsning i Jesus Kristus (även om det är ett mysterium hur detta går till).

1.1.2.2. Barnskap: *tas upp som hans barn* betyder ordagrant att *adopteras*: att någon som inte förut var Guds barn genom Jesus Kristus blir upptagen som Guds barn. Johannes skriver ju: *Men åt alla som tog emot honom gav han rätt att bli Guds barn, åt dem som tror på hans namn. De är inte födda av blod eller av köttets vilja eller av någon mans vilja utan av Gud. (Joh 1:12-13 SFB)* Tanken på adoption kan ju få någon att tro att det bara är på pappret, men Johannes poängterar att den som blir Guds barn är *född* av honom. Det är innebörden i *pånyttfödelsen* (Joh 3:3) och det sker genom Anden när en människa sätter sin tro på Jesus Kristus.

1.1.2.3. Arv: den som är ett barn till någon har också arvsrätt, så är det i vårt land, och så var det (kanske ännu mycket mer) på Bibelns tid. Jesus Kristus är Guds Son, Hans förstfödde¹ Son, vår äldre broder (som människa) som är Faderns främste arvtagare. Dock, som Guds barn har vi också arvsrätt: *Men är vi barn är vi också arvingar, Guds arvingar och Kristi medarvingar, lika visst som vi lider med honom, för att också bli förhärligade med honom. (Rom 8:17 SFB)*

1.1.3. Friköpta genom Jesu blod (Ef 1:7) -- ordet *friköpt* är på engelska *redemption* och betyder ordagrant *ett frisläppande eller frigivande orsakat av erläggande av full lösensumma*. Jesus, *den Älskade* (Ef 1:6), betalade priset för vår synd med sitt eget blod. Hebreerbrevet kopplar dessutom detta till vårt arv: *Därför är Kristus medlare för ett nytt förbund, för att de kallade skulle få det utlovade eviga arvet, sedan han genom sin död hade friköpt oss från överträdelserna under det första förbundet. (Hebr 9:15 SFB)*. Det första förbundet -- Mose och lagen på Sinai -- förklarade oss människor skyldiga. Jesus har friköpt

¹ Ordet förstfödd skall inte förstås som att Kristus är skapad, snarare att han är den främste bland bröder

oss från den skulden genom sitt blod i sitt nya förbund, det nya förbundet i hans blod (1 Kor 11:25).

1.1.4. Förlåtna av nåd (Ef 1:7) -- ordet *förlåtelse* betyder *frisläppt för bundenhet eller fångenskap* eller *förlåtelse av synder såsom om de aldrig hade inträffat*. Detta sker av nåd, utan förtjänst. Blue letter Bible ger en definition av nåd som följer: *den barmhärtiga godhet med vilken Gud utövar sitt heliga inflytande på människors själar, för dem till Kristus, bevarar, stärker och låter dem växa i den kristna tron, i kunskap, kärlek, och för dem till att utöva goda kristna dygder*.

1.1.5. Gud har i Kristus välsignat oss med hela den himmelska världens andliga välsignelser (Ef 1:3) -- här sägs i grundtexten att Gud vid *ett specifikt tillfälle* har välsignat oss i Kristus, givetvis pekar han tillbaka på korset där Jesus dog. Detta är det arv som det talas om i Ef 1:11. Detta lär oss också att enda källan till andliga välsignelser är korset. Detta arv har vi redan fått, men vi har inte upplevt fullheten av det ännu, se nedan.

1.1.6. Fått vishet och insikt i Guds viljas hemligheter (Ef 1:8-9)

1.1.6.1. Vi får vishet och insikt i allmänhet -- frälsningen i Jesus Kristus innebär att Gud välsignar vårt förstånd och låter oss få del av andlig vishet och insikt. När människor lever utan Gud säger Bibeln att *mörkret sänker sig över deras oförståndiga hjärtan...de blev dårar* (Rom 1:21-22). När en människa är i Kristus åker rullgardinen upp, man ser klart och tydligt och förståndet blir upplyst av Guds nåd. Lewi Pethrus sa en gång något i stil med att om man vill åstadkomma något här i världen så skall man bli en kristen, för det är bara genom kristendomen som människans förstånd och fulla förmåga kan komma till sin rätt.

1.1.6.2. Vi får vishet och insikt i synnerhet när det gäller Guds frälsningsplan -- när en människa blir frälst för Herren henne steg för steg in i kunskap om Hans plan för världens frälsning, se nedan.

1.2. Guds stora frälsningsplan (Ef 1:9-10)

1.2.1. Sin viljas hemlighet i Kristus -- ordet hemlighet (grek *mysterion*) har sin grund i uttrycket *att stänga munnen*. Det som Gud gjorde i Kristus har varit okänt för alla människor fram tills dess han trädde fram, även om små fragment gjordes kända genom Gamla testaments profeter. Paulus skriver längre fram: *När ni läser detta, kan ni förstå vilken insikt jag har i Kristi hemlighet. I tidigare släktled har den inte avslöjats för människor så som den nu genom Anden har uppenbarats för hans heliga apostlar och profeter*. (Ef 3:4-5) Och lärjungen Petrus skriver: *Det var denna frälsning som profeterna sökte och forskade efter, de som profeterade om den nåd som ni skulle få. De undersökte vem eller vilken tid Kristi Ande i dem visade på, när han förutsade Kristi lidanden och den härlighet som skulle följa. Och det blev uppenbart för dem att det inte var sig själva utan er de tjänade med sitt budskap. Detta har nu förkunnats för er genom dem som i den helige Ande, sänd från himlen, predikade evangeliet för er. Och detta önskar änglarna att få blicka in i*. (1 Petr 1:10-12)

- 1.2.2. Det beslut som han hade fattat -- beslutet att sända Kristus och vinna oss som ett folk åt sig var ett beslut Gud fattade i sin allvishet *innan världens grund blev lagd* (Ef 1:4)
- 1.2.3. Genomförd när tiden var fullbordad -- att Jesus kom just när han kom var ingen slump. Gud hade utsett tiden för Frälsarens födelse, liv, död, uppståndelse och upphöjelse. Ordet fullbordad (grek *pleroma*) betecknar *något som blivit fyllt* och används bl a för att beteckna ett *fullt bemannad eller fullastat fartyg* eller *överflödande fullhet*. "Full-bordad" är en ganska bra översättning. Kristus kunde inte komma tidigare, men när tiden var inne kom Han. I Galaterbrevet står något liknande: *Men när tiden var fullbordad sände Gud sin Son, född av kvinna och ställd under lagen, för att han skulle friköpa dem som stod under lagen, så att vi skulle få söners rätt.* (Galaterbrevet 4:4-5 SFB) Rätt timing, rätt tidpunkt, är viktigt i Guds rike, oavsett om det gäller "små" saker som bönesvar eller "stora saker som hela världens frälsning.
- 1.2.4. Guds plan var att sammanfatta allt i himlen och på jorden i Kristus -- vad menas nu med detta? Ordet *sammanfatta* (grek *anakephalaioo*) finns bara två ggr i NT och betyder ordagrant *att summera (igen), upprepa summariskt, att kondensera till en sammanfattning*. Hur skall vi förstå det här?
- 1.2.4.1. Om man tittar snabbt på det andra stället i NT där detta ord används så framgår ganska tydligt vad det är frågan om: *Stå inte i skuld till någon utom i kärlek till varandra. Ty den som älskar sin nästa har uppfyllt lagen. Dessa bud: "Du skall inte begå äktenskapsbrott, Du skall inte mörda, Du skall inte stjäla, Du skall inte ha begär", och alla andra bud sammanfattas (anakephalaioo) i detta ord: "Du skall älska din nästa som dig själv." Kärleken gör inte något ont mot sin nästa. Alltså är kärleken lagens uppfyllelse.* (Rom 13:8-10 SFB) När Paulus skall sammanfatta innebörden i de tio budorden² säger han i princip att det räcker med kärleksbudet *Du skall älska din nästa som dig själv*, eftersom alla andra bud egentligen bara är konsekvenser av detta enda bud. Lev i kärlek till Gud och människor, är lagens sammanfattning. Något annat behövs inte, egentligen. Hela lagen vilar på och snurrar runt kärleksbudet.
- 1.2.4.2. Överfört till att Gud skulle sammanfatta allt i himlen och på jorden i Kristus så betyder det att *Kristus är allt som behövs* eftersom *allt vilar på Kristus* och *allt snurrar kring Kristus* och *allt annat egentligen bara är konsekvenser av Kristus*. En bild: om man skall laga pumparisotto enligt Gordon Ramsay's recept, så är det viktigt att man kokar bort mycket av vätskan från pumpan annars blir det bara en enda sörja. Pumpan måste vara torr för att den skall kunna användas i risotton. Eller när man fått kantareller av några goda vänner, så vill man innan man använder svampen i matlagningen först koka bort vattnet i kantarellerna så att man kommer åt det verkligt smakrika i själva svampen. Samma sak med Kristus: om vi kunde lägga hela universum i en gigantisk kastrull och koka bort

² Paulus nämner och sammanfattar här bara budord som har med relationer mellan människor att göra

allt oväsentligt så skulle vi få en enda sak kvar på botten: vår Herre Jesus Kristus! Detta är innebörden av att Gud sammanfattat allt i Kristus.

2. Anden (Ef 1:13-14)

2.1. I Kristus har ni, sedan ni hört evangelium kommit till tro på evangelium, tagit emot Anden

2.1.1. Först har vi hört evangelium -- *tron kommer av predikan (hörandet) och predikan i kraft av Kristi ord (evangelium) (Rom 10:17)*. Människor, också vi, behöver *höra* evangelium för att kunna komma till tro.

2.1.2. Sedan har vi kommit till tro (underförstått: på evangelium), har vi blivit Guds barn och födda på nytt (se ovan)

2.1.3. Då kan vi också ta emot den helige Ande. Hörandet och tron (och dopet, se Apg 2:38, fast det nämns inte här) är förutsättningar

2.1.4. Notera *i Kristus*. Hela frälsningsverket är centrerat i Kristus och syftar till Kristus.

2.2. Som ett sigill -- grundtextens ord för sigill är *sphragis* och betyder just *sigill, ett sigill man sätter på böcker, en signetring, den inskription eller effekt som orsakas av ett sigill, något som bekräftar äktheten hos något*. Andens gåva bekräftar vårt barnskap hos Gud och gör att vi kan vila i att vi verkligen är Guds barn: *Anden själv vittnar med vår ande att vi är Guds barn*. (Rom 8:16 SFB) Hur viktigt är det inte att vi får Anden!

2.3. Som en handpenning på arvet -- grundtextens ord för handpenning är *proorizo* och betyder *del av köpeskilling given på förhand som en säkerhet för att affären skall slutföras*.

2.3.1. När vi bytte bil nyligen åkte jag en onsdag och tittade på det objekt vi var intresserad av. På grund av att jag hade olika åtaganden kunde jag inte få med mig bilen hem den dagen, men jag erbjöd säljaren handpenning och sa att jag kommer tillbaka och hämtar bilen mot resten av köpeskillingen vid ett senare tillfälle.

2.3.2. Samma sak med Anden: det himmelska arvet tillhör redan oss -- Gud *har* välsignat oss (Ef 1:3) och vi *har* fått vårt arv (Ef 1:11) men vi har inte fått det i sin fullhet ännu. Men som en säkerhet för att vi en dag -- när Jesus kommer tillbaka och förlossar oss slutgiltigt -- skall få det fullt ut så har Gud gett oss Anden.

2.3.3. Denna handpenning har vi fått in i våra hjärtan: *Den som befäster oss och er i Kristus och som har smort oss, det är Gud. Han har även satt sitt sigill på oss och gett oss Anden som en handpenning i våra hjärtan*. (2 Kor 1:21-22 SFB) Vidare säger Paulus: *Och eftersom ni är söner, har Gud sänt i våra hjärtan sin Sons Ande som ropar: "Abba! Fader!"* (Gal 4:6 SFB) Anden är Faderns och Sonens närvaro i våra hjärtan. Det var det Jesus lovade när han talade om Andens kommande: *Om ni älskar mig, håller ni fast vid mina bud. Och jag skall be Fadern, och han skall ge er en annan Hjälpare, som alltid skall vara hos er, sanningens Ande, som världen inte kan ta emot. Ty världen ser honom inte och känner honom inte. Ni känner honom, eftersom han förblir hos er och skall vara i er. Jag skall inte lämna er faderlösa, jag skall komma till er. Ännu en kort tid, och världen ser mig inte längre, men ni skall se mig, ty jag lever,*

och ni kommer att leva. Den dagen skall ni förstå att jag är i min Fader, och att ni är i mig och jag i er. Den som har mina bud och håller fast vid dem, han är den som älskar mig. Den som älskar mig skall bli älskad av min Fader, och jag skall älska honom och uppenbara mig för honom." Judas - inte Judas Iskariot - frågade: "Herre, hur kommer det sig att du vill uppenbara dig för oss och inte för världen?" Jesus svarade: "Om någon älskar mig, håller han fast vid mitt ord, och min Fader skall älska honom, och vi skall komma till honom och ta vår boning hos honom. (Joh 14:15-23 SFB) Jesus har farit upp till himmelen, men när vi får den helige Ande in i våra hjärtan får vi "tillbaka"³ honom andligen, för att snart få se honom komma fysiskt på molnen Herrens dag.

3. All ära till Gud (Ef 1:3, 1:6, 1:12, 1:14). Hela texten vi läst är genomsyrad av lovsång från början till slut:
 - 3.1. Nutid: Välsignad är vår Herre Jesu Kristi Gud och Fader
 - 3.2. Nutid: Den härliga nåden som han skänkt i Kristus till oss skall prisas
 - 3.3. Nutid: Vi som har vårt hopp i Kristus skall prisa hans ära och härlighet
 - 3.4. Framtid: Hans eget folk skall förlossas, därför skall hans härlighet prisas

Avslutning

Den text vi just studerat handlar i första hand om frälsningen, men den landar till slut i betydelsen av Andens verk i våra liv. Att vara frälst är att följa Jesus Kristus och ha Anden som ett sigill, en äkthetsstämpel, på sitt liv. I nästa del skall vi titta med på hur det kan gå till.

³ Pingstpionjären Georg Gustafsson höll en gång en predikan i Afrika där han talade om att lärjungarna fick tillbaka Jesus på den första pingstdagen

Del 2: Att vandra i Anden - lördag 10:00

Inledning

Vid förra tillfället talade vi mest om frälsningen och hur frälsningen leder till att vi får ta emot Anden som ett sigill, en äkthetsstämpel på våra liv. Ni skall vi läsa en text som handlar om hur vi, efter att vi blivit frälsta och tagit emot Anden, också kan vandra i Anden.

Bibeltext

Vad jag vill säga är detta: vandra i Anden, så kommer ni inte att göra vad köttet begär. Ty köttet söker det som är emot Anden och Anden söker det som är emot köttet. De två strider mot varandra för att hindra er att göra det ni vill. Men om ni leds av Anden, står ni inte under lagen. Köttets gärningar är uppenbara: de är otukt, orenhet, lösaktighet, avgudadyrkan, svartkonst, fiendskap, kiv, avund, vredesutbrott, gräl, splittringar, villoläror, illvilja, fylleri, utsvävningar och annat sådant. Jag säger er i förväg vad jag redan har sagt: de som lever så skall inte ärva Guds rike. Andens frukt däremot är kärlek, glädje, frid, tålmod, vänlighet, godhet, trohet, mildhet och själöbehärskning. Sådant är lagen inte emot. De som tillhör Kristus Jesus har korsfäst sitt kött med dess lidelser och begär. Om vi har liv genom Anden, låt oss då även följa Anden. Låt oss inte söka tom ära, inte utmana varandra och inte avundas varandra. (Galaterbrevet 5:16-26 SFB)

Bibelstudium

1. Köttet och Anden på kollisionskurs (Ef 5:16-17) -- den här texten handlar om den brottningskamp mellan nytt och gammalt som pågår i en kristens liv från det att han eller hon tar emot Kristus och får Anden i sitt liv. Här talas om två diametralt motsatta saker som står i strid med varandra:
 - 1.1. Anden -- Guds Ande, som vi har fått som ett sigill och en handpenning på arvet. Anden helgar oss, leder oss närmare Kristus, förklarar Bibeln för oss, ger oss kraft att tjäna Gud och förbereder oss för himlen. Anden är *inte* en del av oss ursprungligen, men vi har fått den som en gåva från Jesus på grund av frälsningen.
 - 1.2. Köttet -- detta är inte i första hand kroppen⁴, utan en beteckning på *den gamla människan*, den onda delen av oss som blir "korsfäst" när Jesus flyttar in i våra hjärtan

⁴ En tidig villfarelse som den tidiga församlingen fick slåss emot var *gnosticismen*, en mångfacetterad rörelse som bl.a. kännetecknades av att de betraktade kroppen som nåt alltigenom ont som man skulle bli av med. Vissa riktningar inom gnosticismen betraktade också människans två kön, man och kvinna, som en följd av människans fall från ett högre plan, och ett återvändande dit innebar att man blev könlös (igen).

och föder oss på nytt. Köttet är verkligen en del av vår egen natur, men som vi kan få "bli av med" (på sikt) som en gåva från Jesus på grund av frälsningen.

- 1.3. Anden och köttet ligger i strid med varandra (Gal 5:17). Grundtextens ord för *ligger i strid* är *antikeimai* och betyder ordagrant *att vara motståndare* och används främst i NT för att beteckna människor eller företeelser som står emot Gud eller de troende, t ex Antikrist kallas för *motståndaren* i 2 Thess 2:4. Poängen är den här: Anden och köttet kan inte komma överens. De söker (har begär till, har lust till) det som är emot vad den andre.
2. Köttets gärningar och dess konsekvenser (Ef 5:19-21)
 - 2.1. En något gammaldags syndakatalog -- begreppet syndakatalog är djupt belastat, men likväl finns i Skriften flera uppräknings av olika synder som en kristen skall undvika (t.ex. 1 Kor 6:9-11, Rom 1:29-32, 2 Tim 3:1-5). I vår aktuella passage kan man dela upp dem i några olika grupper (varje specifik synd är intressant att studera i sig, men tiden räcker inte för det):
 - 2.1.1. Otukt, orenhet, lösaktighet -- sexuella synder
 - 2.1.2. Avgudadyrkan, svartkonst, villoläror -- osund andlighet
 - 2.1.3. Fylleri, utsvävningar -- missbruk
 - 2.1.4. Fiendskap, kiv, avund, vredesutbrott, gräl, splittringar, illvilja -- synder i relationer till medmänniskorna
 - 2.2. Konsekvensen av ett liv i dessa synder är att man blir utestängd från Guds rike, dvs det eviga livet: *De som lever så skall inte ärva Guds rike*. Paulus säger något liknande i 1 Kor 6:9-11. Lagen, Mose lag, är emot sådant, och dömer oss skyldiga⁵ om vi lever så. Man skall notera att ordet *lever* är helt korrekt översatt från presens-formen av grundtextens ord *prasso* som ordagrant betyder *att utföra eller göra något uppreparande eller vanemässigt*. Ingen av oss är syndfri, och vi misslyckas ofta. Men det är skillnad på att *leva* i synd och att *falla* i synd. En kristen som faller i synd men omvänder sig faller inte under domen.
3. Andens frukt
 - 3.1. Här ges en fantastisk uppräknings av dygder, egenskaper som Gud har, som Jesus var fulländad i under sitt liv på jorden, och som Anden frambringar i den människa som har Anden i sitt liv: *kärlek, glädje, frid, tålmod, vänlighet, godhet, trohet, mildhet och självbehärskning*. Alla dessa ord är mycket intressanta i sig att studera, men av tidsbrist får vi avstå just nu.
 - 3.2. Lägg märke till att det inte står att *de som lever så skall ärva Guds rike* för detta är inte Andens gärningar utan Andens *frukt*.

⁵ Paulus säger i Romarbrevet att lagens uppgift är att bringa klarhet vad som är synd och ställa fram hela mänskligheten som skyldig inför Gud så att frälsningen kan ske enbart genom nåd.

- 3.2.1. Grundtextens ord för frukt är *karpos*, och det betecknar markens och trädens frukter, men används ofta i Bibeln för att beteckna *något som kommer som en effekt eller konsekvens av något annat*. Kristendomen är *inte* en gärningslära där frälsningen kommer som en effekt av goda gärningar, utan kristendomen lär att goda gärningar kommer som en effekt av frälsningen. Och när denna frukt får växa till i våra liv kommer vi att uppfylla lagen, för denna frukt står lagen inte emot och vi står inte längre under lagen.
- 3.2.2. Man kan också notera att *frukt* står i singular både i grundtexten och i vår översättning, till skillnad från köttets *gärningar* som står i plural. Det säger mig två saker:
- 3.2.2.1. När vi växer i helighet genom Andens inflytande till likhet med Jesus i våra dygder och i vår livsstil så påverkar det *hela* vår vandel. Man kan inte välja att växa i kärlek men inte i självbehärskning, utan den som växer i kärlek kommer också att växa i självbehärskning.
- 3.2.2.2. Det finns egentligen bara *ett* sätt att leva som kristen och det är i Anden och Andens frukt, medan det finns tusen sätt att leva i köttet och köttets gärningar. *Vägen är smal, och det är få som finner den*. Jag tror det var Spurgeon som sa något i stil med: "Att leva i villfarelsen är enkelt, för det finns gott om utrymme åt alla håll. Den som lever i sanningen balanserar hela tiden på en knivsegg."
- 3.3. Tillhör vi Jesus Kristus har vi korsfäst vårt kött med dess lidelser och begär -- enda sättet att bli av med köttet och dess inflytande är att det får dö med Kristus på korset. Det sker i vår pånyttfödelse, när Anden gör oss till Guds barn. Paulus skriver i Romarbrevet 6:6: *Vi vet att vår gamla människa har blivit korsfäst med Kristus, för att syndens kropp skall berövas sin makt, så att vi inte längre är slavar under synden*. (Rom 6:6 SFB) Notera en sak: ingenstans i Bibeln sägs att frälsningen leder till syndfrihet, men till att vi inte längre är *slavar* under synden.
4. Uppmaningar -- vår bibeltext ger oss tre olika uppmaningar till ett liv i Anden
- 4.1. Vandra i Anden (Ef 5:16). Ordet *vandra* motsvarar grundtextens ord *peripateo* och betyder ordagrant *att gå, vandra runt, vara upptagen med*. Ordet används i NT i vardagliga situationer, som t.ex. när Jesus vandrade längs stranden vid Genesarets sjö och fick syn på Simon och Andreas som fiskade i sjön (Matt 4:18). Jag tror det närmaste man kan komma vad detta betyder är vad som står i 1 Mosebok om Hanok: *När Hanok var 65 år blev han far till Metusela. Och sedan Hanok hade fått Metusela vandrade han med Gud i 300 år och fick söner och döttrar. Hanoks hela ålder blev alltså 365 år. Sedan Hanok på detta sätt hade vandrat med Gud fanns han inte mer, ty Gud hämtade honom*. (1 Mose 5:21-24 SFB) Jag kan mycket väl tänka mig att *vandra i Anden* har att göra med att leva med Gud i vardagen.
- 4.2. Leds av Anden (Ef 5:18). Ordet *leda* motsvarar grundtextens ord *ago* och betyder ordagrant *leda, driva*. Används i NT för mer specifika situationer, t.ex. när Jesus leds av Anden ut i öknen (Luk 4:1) eller när Barnabas tar med sig Paulus till Antiokia (Apg

11:26). Att ledas av Anden blir då mer en fråga om att Anden leder oss till olika platser eller in i olika situationer.

4.3. Följ Anden (Ef 5:25). Ordet *följa* motsvarar grundtextens ord *stoicheo* som ordagrant betyder *att gå, att gå i given ordning, att marschera på rad som en soldat*. Används i NT för att beskriva hur man lever upp till en given standard, t.ex. när Paulus anklagas för att inte längre följa lagen (Apg 21:24) eller när Paulus uppmanar församlingen i Filippi att *hålla fast vid* den tro som församlingen en gått nått fram till. Här anges också en förutsättning: *om vi har liv genom Anden, låt oss då följa Anden*. Det är bara möjligt att följa Anden, om vi har liv genom Anden.

Avslutning

Denna del har mest handlar om hur vårt liv påverkas av Anden till både vandel och hur vi kan ledas av Anden. Nästa del handlar med om kraften i Anden med fokus på två av de viktigaste nådegåvorna: tungotal och profetia.

Del 3: Andens gåvor: Tungotal och profetia - lördag 16:00

Inledning

Upprinnelsen till detta bibelstudium var att jag en dag för några år sedan kom att se ett filmklipp som föreställde en kristen frågelåda, där en viss pastor som heter Tim Conway svarade på frågor som folk hade lämnat in. Just detta filmklipp behandlade frågan om tungotalets gåva, huruvida den hade upphört eller inte. Svaret som gavs var en till en början alldeles lysande utläggning av vad Skriften säger om tungotalets nådegåva. Slutklämmen blev dock att gåvan nog inte har upphört på det sätt som många menar, men att den egentligen inte behövs längre annat än i undantagsfall. Jag kunde inte känna mig helt nöjd med den förklaring som där gavs och gick runt och funderade över saken ett tag. Efter att ha brottats med frågan om tungotalets vara och icke vara, dess funktion och syfte, landade jag så småningom i det här bibelstudiet. Pröva allt och behåll det goda.

Bibeltext

Och han sade till dem: "Gå ut i hela världen och predika evangelium för hela skapelsen. Den som tror och blir döpt skall bli frälst, men den som inte tror skall bli fördömd. Tecken skall följa dem som tror detta. I mitt namn skall de driva ut onda andar. De skall tala med nya tungor. De skall ta ormar i händerna, och om de dricker något dödligt gift skall det inte skada dem. De skall lägga händerna på sjuka, och de skall bli friska." Sedan Herren Jesus hade talat till dem, blev han upptagen till himlen och satte sig på Guds högra sida. Och de gick ut och predikade överallt, och Herren verkade tillsammans med dem och bekräftade ordet genom de tecken som åtföljde det. (Mark 16:15-20)

Bibelstudium

1. Tungotalet nämns första gången i Nya Testamentet av Jesus själv som ett tecken som skall följa dem som tror på evangeliet, se texten ovan. Detta är för övrigt enda gången företeelsen tungotal som sådan nämns i evangelierna. Aposteln Paulus menar att tungomålstalandet, som Jesus säger skall följa dem som tror som ett tecken, är ett tecken för de otroende, en oförklarlig yttring av något övernaturligt som bevisar att Gud verkar bland dem som tror på evangelium även om risken finns att det avfärdas som galenskaper (1 Kor. 14:22-23). Även Jesus beskylldes för att ha förlorat förståndet, till och med av sin egen familj. (Joh. 10:20, Mark 3:21)
2. Det grekiska ordet som används i Nya Testamentet för tungotalet är *glossa* som har den dubbla betydelsen tunga och språk. Av det kan man dra slutsatsen att Jesu förutsägelse

direkt skall tolkas som att tala nya språk, språk som är nya (obegagnade) för den som talar det, dvs språk som vederbörande inte har lärt sig.

3. De två stora sammanhangen där tungotalet (glossa) behandlas explicit mera ingående är delar av Apostlagärningarna kap. 2, 10, och 19 och 1 Korinthierbrevet kap. 12-14. På en del andra ställen talar Bibeln om att bedja i Anden, vilket ibland kan tolkas som tungotal när sammanhanget tillåter det (ett solklart exempel finner vi i 1 Kor 14:15), men vi gör klokt i att inte läsa in tungotalet i sammanhang där det inte nämns uttryckligen, annars kan det blir väldigt fel (t ex Ef. 6:18 som ibland har använts för att stödja läran om s k krigstungotal, en speciell typ av, ibland stöttigt och ofta aggressivt, tungotal som anses vara riktat direkt mot den onda andevärlden - Nya Testamentet nämner ingenstans om något sådant, varför det utan tvekan måste betraktas som ett tillägg till Guds Ord och därigenom en villolära).

4. När det gäller dessa två centrala sammanhang, så måste hela vår första observation vara att tungotalet i Apg 2 och 1 Kor 12-14 inte är identiska yttringar av Andens gåvor, trots att man många gånger i kristenheten, och särskilt inom pingströrelsen, satt likhetstecken mellan dem. En snabb jämförelse ger vid handen följande grundläggande kännetecken:

4.1. Tungotalet i Apg 2 har följande karaktärsdrag:

4.1.1. Det bestod av jordiska språk som människor förstod, och uppenbarligen var det avsett för människor för att ge dem ett budskap från Gud

4.1.2. Det frambars vid ett speciellt tillfälle då Anden utgöts över den bedjande lärjungaskaran och de uppfylldes *för första gången* av Anden. Det sägs faktiskt inte någonstans att dessa lärjungar talade i tungor vid senare tillfällen, men det håller jag som högst sannolikt.

4.2. Tungotalet i 1 Kor 12-14 i sin tur kännetecknas av:

4.2.1. Det bestod möjligen av himmelska språk (13:1: änglars språk), i alla fall språk som människor inte förstod (14:2: ingen förstår honom, när han i sin ande talar hemligheter)

4.2.2. Det var riktat till Gud (14:2)

4.2.3. Det frambars regelbundet då församlingen samlades till gudstjänst (se t ex 14:23, 14:26), ibland vid flera tillfällen vilket (i kombination med en del andra ordningsproblem) föranledde att aposteln gav församlingen en del ordningsregler för gudstjänsten och bruket av gåvorna (14:26-40)

5. När det gäller Apg 10 (andeutgjutelsen i Korneli hus) och Apg 19 (Paulus i Efesus) så ges inte tillräckligt med information för att vi alldeles säkert skall kunna identifiera vilken typ av tungotal det var frågan om. Men ett förslag skulle kunna vara:

5.1. Tungotalet i Korneli hus var identiskt med det som inträffade på pingstdagen i Apg 2. Petrus verkar antyda detta i Apg 11:15: *Och när jag började tala, föll den helige Ande på dem, alldeles som på oss under den första tiden.* Det kan till och med vara så att väckelsen i Korneli hus var en exakt upprepning av händelserna på pingstdagen i Apg 2 både när

det gäller tungorna av eld och dånet från himlen, men det säger inte Lukas uttryckligen varför vi får nöja oss med att konstatera att de synliga tecknen på andeutgjutelsen var lovprisning och tungotal (Apg 10:46).

- 5.2. Tungotalet i Efesus skulle kunna vara identiskt med det som beskrivs av aposteln Paulus i 1 Kor 12-14, och detta av det enkla skälet att det sägs att de talade med tungor och profeterade (Apg 19:6). Att författaren Lukas skiljer mellan tungotalet och den profetiska gåvan i detta sammanhang är en antydning om att tungotalet som framförs inte kunde förstås av människor utan skulle tolkas (via uttydningens gåva, se nedan) och framföras som profetiska budskap. Denna tanke stöds också av det faktum att denna episod utspelas i senare delen av Apostlagärningarna där Paulus tjänst, mission och teologi är det centrala temat. Oavsett hur det ligger till med den saken så leder denna distinktion oss till nästa nyckeltanke när det gäller tungotalet: *dess relation till profetians gåva och profetiskt tal.*
6. När Anden utgöts på pingstdagen i Apg 2 så framför den bedjande skaran flertalet tungotal på många olika språk som utgör ett *profetiskt budskap* till de fromma judar från hela Medelhavsområdet som fanns i Jerusalem för att fira pingsten. När apostlarna sedan träder fram för folket och Petrus predikar så citerar han profeten Joel i Gamla Testamentet (Joel 2:28f) för att både förklara och försvara det som inträffat. Där talas om en andeutgjutelse som skall beröra alla människor, och där de direkta tecknen skall vara: profetiska budskap - detta nämns två gånger (Apg 2:17, 2:18), syner och drömmar, under och tecken på jorden och i himlen. Här måste man konstatera att tungotalet inte alls nämns, men att profetiskt tal nämns och till och med två gånger, vilket är ett bibliskt sätt att understryka vikten av något. Direkt drar vi slutsatsen att Andens yttringar på pingstdagen utgjordes av syner (eldtungorna) och profetia (tungotalandet). *Enligt Apostlagärningarnas skildring är alltså tungotalet nära förknippat med framförandet av profetiska budskap.*
7. Även i 1 Korinthierbrevet är tungotalet kopplat till en profetia i Gamla Testamentet (nämligen Jes 28:11f som citeras i 1 Kor. 14:21 där tungotalets säga vara ett tecken för de otroende) och är också där nära förknippat med profetians gåva. Paulus skriver att profetiskt tal, som är avsett för och kan förstås av människor, är förmer än tungotalet, som är avsett för Gud och som ingen människa förstår, om inte den tungotalande uttyder sitt [tungo]tal så att församlingen blir uppbyggd (14:5). På detta sätt så framkommer också tydligt kopplingen mellan tungotal och profetiskt tal: *summan av ett tungotal och dess uttydning är likvärdigt med ett profetiskt tal*⁶. Detta stämmer bra med Mose önskan i 4 Mos. 11:29: *Om ändå allt HERRENS folk blev profeter genom att HERREN lät sin Ande komma över dem.* Huvudsyftet med en andeutgjutelse och att Gud uppfyller sitt folk med Anden är inte i första hand att de skall tala i tungor eller göra några andra mer eller mindre mystiska upplevelser, utan det är i första hand för att göra dem till profeter! Motiveringen till detta

⁶Ur detta perspektiv skulle man kunna se tungotalet i Apg 2 som ett tungotal som tolkades direkt till ett språk som åhörarna förstod även om lärjungarna inte visste vad de framburit om Guds väldiga gärningar förrän i efterhand.

är att det inte finns något annat som är så kraftfullt när det gäller andlig uppbyggelse och framgångsrik mission och evangelisation som profetiskt tal. Detta leder oss också till att studera de ordningsregler som Bibeln framställer för att bruket av de nytestamentliga andliga gåvorna skall bli så sunt och effektivt som möjligt.

8. Aposteln Paulus ger oss ett antal ordningsregler för bruket av gåvorna, i synnerhet tungotalet och profetiskt tal i 1 Kor 14:

8.1. Syftet med allt som fram bärs i församlingen, även tungotal i olika former, måste vara välsignelse och uppbyggelse (14:5, 14:26) eller av avslöjande karaktär (14:24-25)⁷. Ett tungotal som fram bärs offentligt utan förklaring eller påföljande uttydning saknar värde (14:6) eftersom det leder till främlingskap mellan den som talar och den som lyssnar (14:11) och kan till och med leda till att människor inte tar de troende på allvar (14:23). Uppmaningarna till den som talar i tungor är därför i huvudsak två:

8.1.1. Därför skall den som talar tungomål be om att kunna uttyda det (14:13) så att det blir ett profetiskt tal som har ett uppbyggligt värde (14:12). Om tungotalet som fram bärs är ett jordiskt språk som talaren inte kan men någon av åhörarna förstår, liksom skedde i Apg. 2, kan uttydningen komma naturligt den vägen istället. Men notera att detta inte är uttydningens nådegåva, eftersom den förutsätter att inga människor förstår tungotalet från början.

8.1.2. Finns ingen som uttyder⁸, skall tungotalaren tala i församlingen och tala endast för sig själv och till Gud (14:28). Ett sådant personligt "bönespråk" har stort värde för den personliga uppbyggelsen: *Den som talar med tungomål bygger upp sig själv [...]* *Jag önskar att ni alla skall tala tungomål* (1 Kor. 14:4a, 14:5a) och *Jag tackar min Gud, jag talar tungomål mer än ni alla* (1 Kor. 14:18a). Det optimala och det som skall eftersträvas i första hand är profetiskt tal eller uttydning: *Den som profeterar bygger upp församlingen* (1 Kor. 14:4b), och *men hellre att ni skall profetera* (1 Kor. 14:5b).

8.2. Det kan inte nog understrykas att ett riktigt hanterande av tungotalet i församlingens offentliga möten är en god värdemätare på församlingens andliga mognad. Ett sammanhang där tungotal talas lite hur som helst utan ordning och uttydning inbjuder till överdrifter och svärmerier som skrämmar bort de utomstående och oförstående (14:23) och även ger utrymme för tungotal som inte är från Anden - olika former av "tungotal" är ett välkänt fenomen inom ockulta och spiritistiska sammanhang inom hinduism och schamanism. Utan ordning vid gudstjänsten (14:40), i synnerhet kring hur tungotal bärs fram (14:27-28), och utan urskiljningens nådegåva där "färklädda" vargar avslöjas (12:10, Matt. 7:15, 2 Kor. 11:14), kan sådant falskt tungotal lätt smyga sig in under skenet av stor andlighet, ibland i kombination med

⁷ 1 Kor 14:24-25 ger en biblisk mönstermodell för väckelsemötets funktion när det gäller att föra otroende till Kristus. Här inget sägs om färg och form utan den avgörande faktorn är att profetians ande är verksam i allt som sägs och görs i gudstjänsten.

⁸ Denna anvisning visar oss att det är meningen att den tungotalande av erfarenheten bör veta något om vilka gåvor som finns hos de andra systrarna och bröderna i församlingen, annars blir detta uttalande meningslöst.

spådomar som fram bärs som profetiskt tal⁹. I bästa fall är sådana yttringar av tungotal från köttet och kan avväjas med kärleksfull tillrättavising, och i värsta fall från villoandar som behöver näpsas i Herrens namn. Jag har hört berättats om fall av falskt tungotal där åhörarna genom uttydning eller genom att ha känt igen ett jordiskt språk identifierat tungotal som förbannat Gud. Jag har också själv hört människor tala tungotal där jag själv känt mycket illa berörd över den ande som legat bakom. Vi bör komma ihåg vad aposteln skriver: *Ingen som talar genom Guds Ande säger: "Förbannad är Jesus"* (12:3). Oavsett hur ofta sådant inträffar, så skall inte tungotal bäras fram hur som helst.

- 8.3. Tungotal skall fram bäras på ett sådant sätt att åhörarna kan urskilja två eller högst tre olika budskap, som alla fram bärs tydligt åtskilda från varandra och som vart och ett uttolkas till profetiskt tal (1 Kor 14:27). Jag minns en kvinna i en församling jag tillhörde som hade något profetiskt över både sin bön och sitt tungotal, men det blev inte till någon nytta därför att hon inte frambar det på ett tydligt sätt med en tydlig början och ett tydligt slut. Utifrån detta förstår vi att det är helt obiblistiskt att hela församlingen talar i tungor i munnen på varandra (14:23) rakt ut i tomma luften (14:9). Ett sådant förfarande må vara "karismatiskt" eller kanske typiskt korintiskt, men det är sannerligen inte i linje med Skriftens ord.
9. Ordningen vid gudstjänsten är det församlingens sak att upprätthålla med Guds hjälp: *...profeternas andar underordnar sig profeterna. Ty Gud är inte oordningens Gud utan fridens* (14:32-33). Med detta menas att det är profetens (och tungotalarens och uttydarens) sak att styra sig i bruket av Andens gåvor så att ordningen och värdigheten upprätthålls mitt i iveren att tjäna Herren i tungotal, uttydning och profetia (14:39-40). En sann profet kännetecknas bland annat av att han eller hon kan välja vad han eller hon släpper fram av Andens yttringar. Självbehärskning är en av Andens frukter (Gal 5:23, 2 Tim 1:7). I motsats till detta ser vi genom evangelierna och apostlarnas liv att människor som är besatta av onda andemakter helt saknar kontroll över den andes impulser vilken eller vilka de är besatta av. Min pappas mormor som tillhörde en väckelserörelse inom Frälsningsarmen för många år sedan sade en gång så här: *Man behöver aldrig vara rädd för att bli fylld med den helige Ande. För den som är fylld av Anden betar sig aldrig på ett ovärdigt sätt.*
10. Hur fungerar då detta i praktiken? Ja, Bibeln ger inga större praktiska anvisningar för hur man gör när man profeterar, bär fram tungotal eller uttyder tungotal. Det beror nog på att detta inte är något som går att formalisera som en metod i ett antal steg. Snarare handlar det om att tålmodigt lära sig höra Guds röst och genom erfarenheter lära sig hur man går till väga.

⁹ Se t ex slavflickans korrekta "profetia" i Apg. 16:16-17 som mycket liknar nutidens karismatiska "kunskapens ord", vilket brukar motiveras med en tveksam tolkning av kunskapens gåva 1 Kor 12:8, där "profeten" fram bär kunskap om andra människor i nutid. När det gäller slavflickan talade en oren ande, och observera att det den orena anden sa genom slavflickan faktiskt var sant. Men det fanns inga förutsägelser i det, något som finns i de flesta äkta profetiska budskap.

- 10.1. Det närmaste vi har av beskrivning över hur det känns att vara en Herrens profet finner vi i Jeremia: *Du, HERRE, övertalade mig, och jag lät mig övertalas. Du grep mig och blev mig övermäktig. Så har jag blivit ett ständigt åtlöje, alla hånar mig. Ty så ofta jag talar måste jag klaga, över våld och förtryck måste jag ropa, ty HERRENS ord drar över mig spott och spe hela dagen. Men jag tänkte: Jag vill glömma honom och inte mer tala i hans namn. Då blev det i mitt hjärta som en brinnande eld, instängd i mitt innersta. Jag ansträngde mig att uthärda den men kunde det inte.* (Jer. 20:7-9). Den som talar profetiskt upplever ofta ett väldigt betryck både inför och efter frambärandet och vill många gånger helst låta bli trots att det är som om det fanns en brinnande eld i hjärtat. Detta är profetens lott.
- 10.2. Vad som är viktigt att komma ihåg är att man inte kan ta sig något på det här området, utan det måste ges av Guds Ande i den stund då det skall bäras fram: *Och de uppfylldes alla av den helige Ande och började tala främmande språk, allteftersom Anden ingav dem att tala.* (Apg. 2:4) Profeten skall enbart bära fram det som Anden manar, och sedan tystna. Vad som händer därefter är inte profetens eller tungotalarens sak: *...och de övriga skall pröva vad som sägs.* (1 Kor. 14:29)
11. Hur får vi tag på gåvan att tala tungomål, uttydningens gåva och profetians gåva? Här finns fyra saker man kan nämna, varav de tre första är underställda den fjärde i betydelse:
- 11.1. Att vi tror evangelium, har upplevt pånyttfödelsen och blivit Guds barn genom att Kristus har blivit Herre i våra hjärtan (Mark 16:17). Ibland möter vi undervisning som säger att man kan uppleva tungotalets gåva innan man blivit född på nytt - tungotalet kallas då för en "nybörjargåva" som gör att människan som erfar den sedan vill ta emot Kristus - men detta är helt i strid med Bibeln. Till och med hedningarna i Korneli hus (Apg 10) hade kommit till tro på Kristus innan de mottog Anden och gåvorna trots att det gick ganska fort och Anden kom över dem redan innan de blivit döpta¹⁰.
- 11.2. Att vi mottagit den helige Ande sedan vi kommit till tro och döpt oss till Kristus. Det finns ingen given automatik i att den som kommit till tro också undfår Anden direkt utan det kan behövas en tid av bön och förbön innan Anden kommer över den nyfrälste: *Då apostlarna i Jerusalem fick höra att Samarien hade tagit emot Guds ord, sände de dit Petrus och Johannes. Dessa kom ner och bad för dem att de skulle få den helige Ande, eftersom Anden ännu inte hade fallit på någon av dem. De var endast döpta i Herren Jesu namn. Apostlarna lade då händerna på dem, och de tog emot den helige Ande.* (Apg. 8:14-17) Vi återkommer till detta i del 4.
- 11.3. Att vi i bön och förbön söker att få gåvorna och att få tjäna i dem: Eftersom ni är ivriga att få Andens gåvor, sök då att i överflöd få sådana som uppbygger församlingen. (1 Kor. 14:12) Här finns det två viktiga saker vi måste anmärka:

¹⁰ Denna omvända ordning på dopet och andedopet motiverade Petrus i sitt försvarstal med att det slutgiltigt övertygade honom och hans följeslagare om att frälsningens dörr även var öppen för hedningarna (Apg. 10:47, 11:17, 15:7-9). Åter andra har upplevt samma "omvända ordning" i sitt eget liv, men detta bör betraktas som undantag liksom det görs i Apostlargärningarna.

11.3.1. Vi skall söka gåvorna med iver

11.3.2. Vi skall söka gåvorna så att det gagnar församlingen - den som vill tjäna i en gåva för att vinna uppmärksamhet eller fördelar för egen del har ännu inte förstått syftet med gåvorna och är därför ovärdig att tjäna i dem.

11.4. Att vittnesbördet om Kristus är det absolut mest centrala i församlingens gemenskap: *Jag tackar alltid min Gud för er, för den Guds nåd som ni har fått i Kristus Jesus. Ty i honom har ni blivit rika på allt, i fråga om allt tal och all insikt, eftersom vittnesbördet om Kristus har fått stadigt fäste hos er. Därför saknar ni inte någon nådegåva, medan ni väntar på vår Herre Jesu Kristi uppenbarelse. Han skall också styrka er ända till slutet, så att ni inte kan anklagas på vår Herre Jesu Kristi dag. Gud är trofast som har kallat er till gemenskap med sin Son Jesus Kristus, vår Herre. (1 Kor. 1:4-9)* Den som har studerat 1-2 Korintierbrevet finner att församlingen i Korinth inte på något sätt var fullkomlig utan tvärtom brottades med stora svårigheter. Men aposteln menar faktiskt att de inte saknade någon av de andliga gåvorna. Vad var hemligheten? Jo, det var två saker kring deras förhållande kring Kristus:

11.4.1. Vittnesbördet och Kristus hade vunnit stadigt fäste hos dem, dvs de hade gripits av evangeliet om Jesu seger på Golgata, hans död och uppståndelse.

11.4.2. De levde i en förväntan på Jesu snara återkomst som skulle föra frälsningsplanen till fullbordan

12. När vi nu sett vad som var hemligheten till varför församlingen i Korinth fungerade så överflödande i Andens nådegåvor, måste vi också ta upp den fråga som så många fastnat i (helt i onödan), nämligen om alla kan få tungotalet eller inte.

12.1. Först måste det sägas att poängen med Bibelns undervisning om nådegåvorna inte är att fokusera på undantagen, dvs de som av någon anledning inte har en viss gåva, t ex tungotalet, utan att fokusera på två mycket viktigare saker:

12.1.1. Om man har en viss nådegåva, hur skall den då användas på rätt sätt?

12.1.2. Om man inte har en särskild gåva men önskar tjäna i den, hur får man då tag i den?

12.2. Dessa två frågor är viktigare än frågan om och varför inte alla talar i tungor och gör den i någon mån överflödig eftersom den flyttar fokus till rätt saker.

12.3. Sedan måste vi påpeka att Apostlagärningarna och 1 Korinthierbrevet skenbart ger lite olika svar på om tungotalet är till för alla eller inte. Paulus säger: *Inte talar väl alla tungomål? Inte kan väl alla uttyda?* (1 Kor. 12:30) Här ser det alltså ut som om tungotalet inte är till för alla, men då måste man komma ihåg att de som inte talar tungomål istället förutsätts ha någon annan gåva i uppräknningen, t ex profetians gåva (som vi har sett är förmer än tungotalet). Å andra sidan säger Paulus längre fram att han önskar att ni alla skall tala tungomål (1 Kor. 14:5) och Lukas skriver att alla lärjungar i övre salen upplevde det profetiska tungotalet på pingstdagen: *de uppfylldes alla av den helige Ande och började tala främmande språk, allteftersom Anden ingav dem att tala. (Apg. 2:4)* Jag

är därför övertygad om att vi skall förvänta oss att tungotal och profetia är de avgörande tecknen när det gäller frågan om en människa blivit andedöpt eller inte. Vid den tid då Nya Testamentet skrevs var tungotalet en vanlig gåva som många, kanske de allra flesta, kunde förvänta sig att få erfara, antingen enbart vid sitt andedop eller vid sitt andedop och sedan regelbundet därefter, men att tungotalet, liksom de andra gåvorna, skulle sökas i bön och åkallan och att när den väl mottogs skulle nyttjas på rätt sätt så att Gud blev ärad och upphöjd och församlingen blev uppbyggd.

Avslutning

Slutligen då måste vi återvända till den fråga som vi ställde inledningsvis: Har tungotalet upphört? Det bibelställe som brukar anföras för att visa att inga nådegåvor är verksamma idag är 1 Kor. 13:8-10:

Kärleken upphör aldrig. Men profetiorna skall upphöra och tungomålstalen skall tystna och kunskapen skall förgå. Ty vi förstår till en del och profeterar till en del, men när det fullkomliga kommer, skall det förgå som är till en del.

Sedan tillägger man att det fullkomliga avser Skriftens kanonisering, och därigenom så har det fullkomliga kommit och nådegåvorna, i synnerhet tungotalet och profetiskt tal, behövs inte längre utan har upphört. För ingen vill väl påstå att Skriften inte är fullkomlig?

Nu finns det dock två stora problem med en sådan tolkning. För det första så skall i sådana fall även kunskapen förgå, d v s med Bibelns sammanställning, som otvivelaktigt ger oss kunskap i de andliga tingena, skall den andliga kunskapen upphöra. Det är helt ologiskt. För det andra så är det så att om man läser de nästföljande verserna förstår man att det fullkomliga syftar på något helt annat:

När jag var barn, talade jag som ett barn, tänkte jag som ett barn, och förstod jag som ett barn. Men sedan jag blivit man, har jag lagt bort det barnsliga. Nu ser vi en gåtfull spegelbild, men då skall vi se ansikte mot ansikte. Nu förstår jag endast till en del, men då skall jag känna fullkomligt, liksom jag själv har blivit fullkomligt känd. (1 Kor. 13:11-12)

När skall vi se ansikte mot ansikte och känna fullkomligt istället för en gåtfull spegelbild där vi endast förstår som ett barn? Ja, det kan inte bli på denna sidan Jesu tillkommelse. Därav drar vi slutsatsen att detta bibelställe inte kan tolkas som att nådegåvorna skall upphöra i och med Skriftens sammanställning. Och mig veterligen finns heller inga andra ställen i Skriften som stödjer tanken på att Gud tänkt att nådegåvorna skall upphöra förrän hans frälsningsplan är fullbordad. Däremot skall allt profetiskt tal, allt tungotal och all uttydning prövas mot Skriftens ord.

Vi behöver därför tungotal och profetia i vår gemenskap även idag. Först när Jesus kommer behövs dessa nådegåvor inte längre.

Del 4: Andedopets nödvändighet - söndag 10:00

Bibeltext

De som nu hade skingrats gick omkring och predikade evangeliet. Filippus kom ner till staden Samaria och predikade Kristus för folket. Och de höll sig endräktigt till det som Filippus predikade, när de hörde och såg de tecken som han gjorde. Ty under höga skrik för orena andar ut ur många människor, och många lama och lytta botades. Och det blev stor glädje i den staden. Men i staden fanns en man vid namn Simon som bedrev trolldom och hade slagit folket i Samarien med häpnad. Han sade sig vara något stort. Alla, både små och stora, höll sig till honom och sade: "Han är den Guds kraft som man kallar Den stora kraften." De hade hållit sig till honom, därför att han under lång tid hade bländat dem med sina trollkonster. Men när de nu trodde på Filippus som predikade evangelium om Guds rike och Jesu Kristi namn, döptes de, både män och kvinnor. Också Simon kom till tro, och sedan han blivit döpt höll han sig till Filippus. Han blev mycket häpen, när han såg de stora tecken och kraftgärningar som utfördes. Då apostlarna i Jerusalem fick höra att Samarien hade tagit emot Guds ord, sände de dit Petrus och Johannes. Dessa kom ner och bad för dem att de skulle få den helige Ande, eftersom Anden ännu inte hade fallit på någon av dem. De var endast döpta i Herren Jesu namn. Apostlarna lade då händerna på dem, och de tog emot den helige Ande. När Simon såg att Anden gavs genom apostlarnas handpåläggning, kom han till dem med pengar och sade: "Ge också mig denna kraft, så att den jag lägger händerna på får den helige Ande." Petrus sade till honom: "Till fördärvet med dig och dina pengar, eftersom du menar att Guds gåva kan köpas för pengar. Du har inte någon del eller lott i den här saken, eftersom ditt hjärta inte är uppriktigt inför Gud. Vänd dig därför bort från din ondska och be till Herren. Kanske skall han förlåta dig vad du tänker i ditt hjärta. Jag ser att du är förgiftad av bitter galla och bunden med orättfärdighetens band." Simon svarade: "Be ni för mig till Herren, så att inget av det ni har sagt kommer över mig." Och sedan de hade vittnat och predikat Herrens ord, vände de tillbaka till Jerusalem och predikade under vägen evangeliet i många byar i Samarien. (Apostlagärningarna 8:4-25 SFB)

Predikan

1. Filippos predikade Kristus i Samarien
 - 1.1. Kristus-centrerad förkunnelse är Apostlargärningarnas modell för framgång för Guds rike. Vi ser av Nya testamentets samlade vittnesbörd (Apg 2:38, Mark 16:16) att vad man predikade var:
 - 1.1.1. Omvändelse och tro på Kristus
 - 1.1.2. Dop i vatten till Kristus
 - 1.1.3. Att bli döpt i Anden av Kristus efter Faderns löfte
 - 1.2. Mer specifikt står det att Filippos förkunnade Guds rike och Jesu Kristi namn
 - 1.2.1. Guds rike betecknar Paulus som *rättfärdighet, frid och glädje i den helige Ande* (Rom 14:17)
 - 1.2.2. Jesu namn, namnet över alla andra namn, namnet som frälsningen är knutet till och för vilket alla knän skall böjas (Fil 2:9-11)
2. Filippos Kristus-predikan följdes av kraftgärningar
 - 2.1. Besatta blev befriade, lama och lytta botades - är inte det var vi vill se? Men vi måste vara medveten om att detta *följde* Ordet och var inte det primära. Vi ska komma ihåg: *De gick ut och predikade överallt, och Herren verkade tillsammans med dem och bekräftade ordet genom de tecken som åtföljde det* (Mark 16:20). Under och tecken skall fungera som en bekräftelse på det som predikas, och är inte huvudmålet med kristen förkunnelse. Det är bara Ordets predikan som kan föda tro i människors hjärtan (Rom 10:17).
 - 2.2. Nästan en ordgrann uppfyllelse av Jesu löfte: *Tecken skall följa dem som tror detta. I mitt namn skall de driva ut onda andar. De skall tala med nya tungor. De skall ta ormar i händerna, och om de dricker något dödligt gift skall det inte skada dem. De skall lägga händerna på sjuka, och de skall bli friska.* (Markusevangeliet 16:17-18) Det är oerhört intressant att Jesus nämner tungotalet redan här, och det för oss till huvudpunkten.
3. HUVUDPUNKTEN: Andedopets nödvändighet
 - 3.1. Andens frälsande verk är inte samma sak som Andens dop
 - 3.1.1. Det första -- Andens frälsande verk -- har med frälsningen att göra - pånyttfödelsen! *Amen, amen säger jag dig: Den som inte blir född på nytt kan inte se Guds rike* (Joh 3:3) När vi tror på Kristus föds vi på nytt av Anden (Joh 3:5). Därigenom är salighetsfrågan avgjord så länge personen ifråga inte avfaller från tron.
 - 3.1.2. Det andra -- Andens dop -- har med kraft till tjänsten att göra, men har naturligtvis en stärkande effekt på vår frälsningsvisshet, vår helgelse och vår ståndaktighet. *Vid en måltid tillsammans med apostlarna befallde han dem: "Lämna inte Jerusalem utan vänta på vad Fadern har utlovat, det som ni har hört av mig. Ty Johannes döpte med vatten, men ni skall om några dagar bli döpta i den helige Ande." När de nu var samlade frågade de honom: "Herre, är tiden nu inne för dig att återupprätta riket åt Israel?" Han svarade*

dem: "Det är inte er sak att veta vilka tider eller stunder som Fadern i sin makt har fastställt. Men när den helige Ande kommer över er, skall ni få kraft och bli mina vittnen i Jerusalem och i hela Judeen och Samarien och ända till jordens yttersta gräns." (Apostlagärningarna 1:4-8)
Andens dop är en del av frälsningserfarenheten på det sättet att den skall följa på omvändelsen och dopet som det tredje steget i en "tre-steps-raket", men Andens dop är avgörande om frälsningen för individen, men är avgörande om frälsningen kan spridas till andra individer!

3.1.3. Om det första hade varit samma sak som det andra hade man aldrig funderat över varför Anden inte kom över de nydöpta i samband med Filippus besök i Samarien. Och Jesus skulle aldrig befallt dem att vänta i Jerusalem (Apg 1:4), och Paulus skulle aldrig ha frågat lärjungarna i Efesos om de tagit emot Anden (Apg 19:2). Ingen vill väl påstå att lärjungarna i Apg 2 eller Apg 19 inte var födda på nytt innan de tog emot Anden på pingstdagen? De som påstår att Andens pånyttfödande verk och Andens dop är samma sak har inte stöd i de första kristnas erfarenheter.

3.2. Problem hade uppstått -- Anden kom inte över de nydöpta!

3.2.1. De bekräftande tecknen saknades, något gjorde att de visste att Anden inte fallit (grek. *epiipto*, jfr Apg 10:44, 11:15) över dem.

3.2.1.1. Apg 8 säger inte vad som är det bekräftande tecknet eller tecknen på Andens dop, enbart att det saknades bevis för att Anden fallit på dem

3.2.1.2. Apg 2, Apg 10 och Apg 19 ger oss dock tydliga tecken: tungotal, profetia, och lovprisning. Notera att tungotalet nämns i alla tre av dessa fall. Utan att överdriva kan vi därför säga att tungotalet är det främsta tecknet, men att det också finns andra.

3.2.2. Andedopets absoluta nödvändighet gjorde att något måste göras! Jesu ord *stanna i Jerusalem* var allvarligt menade. Gud ger oss bara sånt vi behöver. Och när någon som kommit till tro och blivit döpt inte har tagit emot Andens dop, bör vi bli bekymrade och söka Gud. *Anden [hade] ännu inte fallit på någon av dem.* Och därför måste något göras.

3.2.2.1. Pingströrelsens historia är inte fläckfri på något sätt. Det har förekommit överdrifter och osundheter på många sätt. Lewi Pethrus beskrev det som att villfarelsen följde dem som en skugga från första stund då de upplevde genombrottet i Lidköping och senare i Stockholm. *Ändå* hade man som absolut krav att alla som gick ut i tjänst skulle ha "kommit igenom" till ett bibliskt Andens dop.

3.2.2.2. I samband med pingstförsamlingarnas bönedag i Örebro under april, berättade Manolo diaz Alvarez, föreståndare i Pingstförsamlingen i Madrid, att deras tillväxt beror på tre saker:

3.2.2.2.1. Ständig undervisning i Guds Ord

3.2.2.2.2. Ständig bön

3.2.2.2.3. Alla ledare skall ha upplevt Andens dop med åtföljande tungotal som tecken

3.2.3. Min slutsats är att vi inte har råd att skjuta Andens dop ifrån oss, lika lite som vi kan lägga omvändelsen eller dopet åt sidan. Är någon inte frälst, då ska vi vara bekymrade. Är någon frälst person inte döpt, så är det ett stort bekymmer. Är något frälst och döpt person inte andedöpt, då måste vi ta det på stort allvar och söka Gud tills han svarar och döper personen i fråga i Anden.

3.3. Hjälptillkallades -- apostlarnas besök och handpåläggning

3.3.1. Som vi sett, man sköt inte problemet med Andens dop åt sidan utan ville lösa det. Tyvärr känns det som att svensk Pingströrelse har gjort tvärtom, inte bara med den här frågan utan många andra: man skjuter dem ifrån sig.

3.3.2. Nu står det att *apostlarna fick höra att Samarien hade tagit emot Guds ord*. Vi vet inte hur, men vi ser att Jerusalemsförsamlingen fick underrättelse om att ett antal personer i Samaria blivit frälsta och döpta.

3.3.3. Sedan står det att man *sände [...] dit Petrus och Johannes*. Vems initiativet var i första rummet vet vi inte - det är fullt möjligt att Filippos bad om besök från Jerusalem, eller att Petrus och Johannes själva ville åka dit. Bröderna i Jerusalem sände hur som helst dit sina främsta ledare när de fått höra om vad som hade hänt.

3.3.4. Anledningen var att *dessa kom ner och bad för dem att de skulle få den helige Ande, eftersom Anden ännu inte hade fallit på någon av dem. De var endast döpta i Herren Jesu namn*. Hela anledningen med resan som Petrus och Johannes gjorde var att de skulle be till Gud för de nydöpta om att Anden skulle falla över dem - så skulle Lukas, som skrivit Apostlargärningarna, aldrig ha formulerat sig om han menade att Andens dop på något sätt var inkluderat i samariernas frälsningsupplevelse eller dop till Kristus. Vi ska komma ihåg att det var återupptäckten av just denna sanning som utmärkte de första pingstvännerna i Sverige och som de fick lida så mycket spe för.

3.3.5. Notera här: Apostlarna skulle *be* för dem. Vi får aldrig glömma att det är Jesus Kristus, Guds Son, som döper människor i helig Ande och eld efter Faderns löfte när vi ber om det (ibland hinner vi inte be, se Apg 10).

3.3.6. Sen står det så fint: *Apostlarna lade då händerna på dem, och de tog emot den helige Ande*. Man kan notera ett par saker.

3.3.6.1. Handpåläggningen är ett urgammalt sätt att överföra kraft och välsignelse (4 Mos 27:18, 27:23). I detta fallet är det också så att de som redan upplevt Andens dop lägger händerna på de som ännu inte upplevt detsamma.

3.3.6.2. Handpåläggningen är också ett sätt att visa gemenskap och acceptans, något som faktiskt hade stor betydelse - judar och samarier hade urusla relationer med varandra sedan århundraden tillbaka. Att dessa lägger sina

händer på varandra och ber för varandra är anmärkningsvärt, liksom när Jesus samtalade med kvinnan vid Sykars brunn (Joh 4).

3.4. Möjliga anledningar till att Anden inte kom direkt -- denna punkt är lite spekulativ, men jag tror inte att man kan bortse från att fundera över detta

3.4.1. Förslag 1: Kopplingen till Jerusalem och apostlarna var viktig trots Filippos arbete

3.4.1.1. Filippus var grekisktalande jude som avskiljdes som medhjälpare (diakon) i Jerusalemsförsamlingen (Apg 6). Han var uppfylld av ande och vishet, och predikade uppenbarligen med stor kraft i Samaria, och kallas för evangelist (Apg 21:8). Det var han som förde den etiopiska hovmannen till tro (Apg 8:26-40). Men han var inte bland de tolv apostlarna.

3.4.1.2. De tolv apostlarna var garanten för att den undervisning som Jesus lämnade efter sig skulle vara rådande i församlingen (Joh 17:20, Apg 2:42).

3.4.1.3. Samarien var känt för sin synkretism sedan Nordrikets fall 722 f Kr. De erkände inte heller hela Skriften utan bara Moseböckerna. Uppenbarligen fanns där även problem med ockultism och trolldom.

3.4.1.4. En möjlig anledning till att Anden dröjde är att kopplingen till Jerusalem var viktig för att bevara de troende i den sunda läran. Oaktat det så skall vi veta det att Anden faller alltid på Ordets grund. Sund lära byggd på apostlarnas ord, Nya testamentet, är en förutsättning för sunda erfarenheter av Anden och gåvorna.

3.4.2. Förslag 2: Det fanns (grov) synd kvar bland de troende och nydöpta i Samaria

3.4.2.1. Läser man vad Frank Mangs skriver i boken "Tro och dop" säger han med full övertygelse att anledningen till problemen i Samaria berodde på att det fortfarande fanns (grov) synd kvar bland de nydöpta, framför allt hos Simon trollkarlen.

3.4.2.2. Bibeln beskriver den helige Ande som mycket känslig för synd, och att Anden inte trivs i sammanhang där det inte är rent.

3.4.2.3. Om denna tanke är riktig, så är det även starkt kopplad till nästa möjliga anledning

3.4.3. Förslag 3: Gåvan att skilja mellan andar behövdes för att avslöja trollkarlen Simon

3.4.3.1. Filippus hade stora och mäktiga gåvor i sitt liv, men uppenbarligen var han svag när det gällde urskiljningen. Den beskrivning som Petrus ger över trollkarlen i Apg 8:20-23 är allt annat än smickrande, och man kan förundras över att Filippus inte hade sett detta (eller inte gjort något åt det om han sett det) med tanke på hur mycket tid Simon tillbringade med Filippus (Apg 8:13).

3.4.3.2. Simons problem ser ut att vara följande:

- 3.4.3.2.1. Ett möjligen osunt intresse för andliga manifestationer (Apg 8:13)
- 3.4.3.2.2. Hans vilja att koppla Andens dop till pengar (Apg 8:19)
- 3.4.3.2.3. Hans vilja att ställa sig själv i centrum för allas uppmärksamhet genom att själv vara den som skulle be om Anden för andras räkning, liksom när han var trollkarl (Apg 8:9-11)
- 3.4.3.2.4. Hans hjärta var inte uppriktigt inför Gud (Apg 8:21)
- 3.4.3.2.5. Han var inte omvänd utan fortfarande bunden i orättfärdighet (Apg 8:23) trots att han *kom till tro* och *blivit döpt*.
- 3.4.3.3. Den som får avslöja Simon är alltså Petrus, och det ligger nära till hands att se detta som ett uttryck för *gåvan att skilja mellan andar* (1 Kor 12:10). Detta visar också att vi som kristna behöver varandra, liksom de olika lemmarna i en kropp.

Avslutning

Jag vill upprepa något jag sagt tidigare fast med lite andra ord: är du inte frälst, så behöver du bli det. Är du frälst men inte döpt, så behöver du bli döpt. Är du frälst och döpt, men inte andedöpt så är det absolut nödvändigt att du får uppleva Andens dop. Och finns det saker i ditt liv av synd eller osund lära eller osund andlighet som hindrar dig från att komma igenom, så gör upp det med Gud.

Jag vill gärna be tillsammans med dig, men jag tänker vara mycket försiktig. Så mycket misstag har begåtts på det här området och människor har manipulerats att tolka känslor som Andens dop. Det är inte samma sak, även om Anden kan ge oss starka känslor. Därför vill jag bara be en enkel bön för dig, och vill du ha handpåläggning så ordnar vi det också. Amen!